

tezii (variația a IV-a) și cu strălucire (variația a IX-a). (Cu mult dinamism și în chip scinteietor a redat ca supliment, piesa *Vânătoarea* din ciclul *În aer liber* de Bela Bartok). Este o pianistă (al cărei talent nu e întrecut decât de modestia sa caracteristică) pe care am dori-o mai des în sălile de concert. Orchestra a cântat cu precizie și elan constructiv, grupul de percuție distingându-se îndeosebi în variația a VII-a.

Încheierea concertului a fost făcută cu *Simfonia a VII-a* de Beethoven. Mihai Brediceanu are concepția sa justă, clasică, tradițională, despre interpretarea lui Beethoven, fiind de reținut păstrarea timpilor celor mai potriviți, fără elanuri intempestive, în ciuda cunoscutelor etichetări date de Wagner lucrării, „apoteoza dansului”.

A fost o seară de concert cu realizări dintre cele mai pozitive.

Orchestra de Studio a Radioteleviziunii

Dirijorul Carol Litvin a prezentat, în primă audiție, *Simfonia de cameră pentru coarde, flaut, oboi și percuție* de Dumitru Bughici. Socotim, mai întâi, binevenită inovația — la Radioteleviziune ca și la Filarmonica „George Enescu” de altfel — de a da în programul de sală cuvântul compozitorului spre a-și spune punctul de vedere despre lucrarea sa, aflată în primă audiție. Dumitru Bughici, probabil din modestie, vorbește prea puțin de lucrare, arătând că este o îmbinare a muzicii de cameră cu cea simfonică, cu folosirea dialogului între soliști și grupul coardelor, a formelor de fugă și a polifoniei, adaptate la limbajul armonic și polifonic contemporan.

Vom arăta că piesa sa se înscrie pe linia tradițională, lirică, proprie compozitorului. *Intrada* inițială, de alură calmă, a prilejuit flautistului Ilie Macovei o afirmare pozitivă în desfășurarea volutelor melodioase, avântate, pe care le-a susținut cu virtuozitate. Este o mișcare scurtă în care coardele au rolul important, și care e curmată brusc printr-o lovitură de talgere.

Scherzo e sprintar, jucăuș, în formă tipică tripartită, cu un *trio* a cărui mișcare, lentă, aduce contrastul necesar.

În *Meditație*, flautul are din nou o participare de seamă, inițială, pentru a lăsa loc apoi unor *pizzicati* expresive, la coarde. Cantilena lirică e realizată cu participarea activă a întregii orchestre și a soliștilor (oboistul Mihai Ciortea și percuționistul Laurențiu Băcanu). Partea solistică este dominată de flautist al cărui *vibrato* e izbutit și atrăgător, după care *Finalul* încheie cu interesante momente *fugato*. Aici sînt prezente și clopotele cu sonoritățile lor grave, profunde. Lucrarea, scurtă, se ascultă cu plăcere.

De la o vreme soliștii de peste hotare se anunță, în ultimul moment, sau în cel mai bun caz penultimul, că... sînt bolnavi. Violonista Claire Bernard, „lansată” de Festivalul „George Enescu” nu a făcut excepție. În aceste circumstanțe, situația a fost „sal-

vată” de tînărul pianist Tudor Dumitrescu care la 16 ani se dovedește un indiscutabil talent. Elev al Liceului de muzică nr. 1 din București (clasa profesorului Gheorghe Halmoș), Tudor Dumitrescu are deja la activul său două Premii I la Festivalurile Republicane de cultură și artă. A susținut, de asemenea, cu succes, concerte la Craiova, Brașov, Sibiu.

Interpretînd *Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră în Mi bemol major* de Liszt, a dovedit că stăpînește de pe acum nu numai o pianistică solidă dar are și o seriozitate studioasă. A cântat cu toată bravura cerută, cu un nobil elan, cu pondere și măsură, făcînd față în chip strălucit tuturor exigențelor impuse de acest concert care nu lipsește din repertoriul niciunui virtuoz al pianului. Tudor Dumitrescu are, la asemenea vîrstă fragedă, premisele pe care să-și eșafodeze o minunată carieră de concertist.

Din copiosul program — în stilul propriu orchestrei de studio care oferă, la un concert... de toate — nu au lipsit și mai multe arii din oratorii și opere de Händel, Wagner, Verdi, cîntate de basul Ayon Baren (voce frumos timbrată dar în genere sombrată și, pe alocuri, ingolată). Carol Litvin a înfățișat și romanticul poem simfonic *Tapiola* de Sibelius, făcîndu-se o dată mai mult prețuit pentru sîrguința, talentul dirijoral și dăruirea cu care conduce orchestra de studio de care este atît de legat.

Dirijorul André Girard și orchestra de cameră a Radioteleviziunii franceze

Prezența la Ateneu a acestei prestigioase formații camerale și a reputatului ei dirijor André Girard a constituit un indiscutabil eveniment artistic a cărui valoare se cere relevată.

Orchestra fiindînd din 1953, s-a afirmat cu regularitate și cu un nedismințit succes atît la Paris cît și în foarte multe centre muzicale din Franța și din străinătate. Programul a cuprins în primul rînd unele lucrări preclasice ale muzicii franceze. Am urmărit piese ca *Găina*, *Menuet*, *Enarmonica*, *Egiptiana* alcătuiind „Concertul al șaselea” pentru sextetul de coarde de Jean Philippe Rameau. Este semnificativ cum vremea își ia sarcina să ridice la notorietate sau să arunce în umbră lucrări oare la epoca în care au fost create aveau o altă poziție decât cea actuală. Astfel astăzi continuă să figureze, în concerte, asemenea mici piese modeste cu caracter mai mult sau mai puțin descriptiv, cîtă vreme lucrări mari scrise de Rameau pentru scenă ca *Indiile Galante*, *Castor și Polux*, *Anacreon* (balet), *Hippolite și Aricie* nu mai figurează decât în monografiile ce privesc pe marele muzician francez.

Foarte pregnant au redat coardele acea *staccatura* specifică *Găinii* după cum *Menuetele* au fost desfășurate elegant, lent, ușor desuet și silențios, în stilul epocii.

Suita extrasă din baletul *Monsieur de Pourceaugnac* de Lully scris pe temeiul comediei de Molière, ne-a

oferit o succesiune de tablouri muzicale pline de farmec, redată cu o desăvîrșită finețe a execuției și în chip spumos.

Cam în același stil preclasic a apărut și divertismentul muzical al compozitorului englez William Boyce, „Jocul de noroc al păstorului”, constînd dintr-un Preludiu și mai multe dansuri pline de pitoresc, din care am reținut *Gavota* a cărei mișcare a fost redată compasat și sugestiv, evocator.

Din muzica franceză contemporană am urmărit *Mișcarea simfonică nr. 1* a dodecafonistului Jean Louis Martinet și *Simfonia scurtă* pentru coarde a independentului și serialistului Jacques Charpentier — lucrări care ne-au desvăluit în plus, o măiestrie remarcabilă a execuției, extrem de îngrijit, discretă, și o aprofundată interpretare; pe scurt, un înalt profesionalism și o sensibilitate artistică deosebită. Fără să ne surprindă căci o asemenea formație este, neîndoios, în măsură să atace cu succes orice lucrare, aparținînd oricărei școli — ne-a impresionat cu totul plăcut strălucita interpretare dată *Concertului pentru coarde* de Paul Constantinescu.

Dincolo de elementele de bravură solicitate de lucrare și care și-au aflat executanți ireproșabili, am fost cucerți îndeosebi de chipul în care interpreții au vibrat la lirismul acestei piese, la specificul său românesc în care coloritul armonic participă de la o seamă de elemente modale populare iar cele ritmice — cu accente uneori asimetrice — de la unele viguroase și antrenante jocuri de pe plaiurile noastre. Nu ne amintim să fi urmărit vreodată o mai bună prezentare a acestui concert.

Muzician de elită, dominînd de departe cu o rafinată competență și cu o atrăgătoare și nobilă eleganță seara de concert, André Girard a legitimat odată mai mult simpatia și prețuirea de care se bucură în rîndurile publicului nostru. Solicitat, ovaționat, a oferit o seamă de suplimente de la Corelli și Mozart pînă la Satie — tot atîtea prilejuri de a prețui arta maestrului și a orchestrei de cameră a O.R.T.F.

Pianistul Eschenbach la Filarmonica „George Enescu”

Pianistul Christoph Eschenbach se bucură de o reputație dintre cele mai frumoase. Deținător la Lucerna, încă din 1965, al Premiului „Clara Haskil”, ilustra interpretă mozartiană originară din țara noastră, Christoph Eschenbach a făcut, de atunci și pînă în prezent o carieră internațională, concertînd aproape pretutindeni în Europa, precum și în America de Sud. La noi, vine pentru a treia oară, publicul apreciîndu-l în mod deosebit.

În sala Ateneului, arhiplină, Christoph Eschenbach a prezentat mai întîi muzică de Mozart și Schubert.

Interpretul a evidențiat în *Fantezia în do minor*, impresionanta capodoperă mozartiană, mai întîi opoziția celor două principii care aveau să domine mai tîrziu și creația beethoveniană: a elementului bărbătesc, dominator pe de-o parte, a celui feminin, ru-

gător, ca un suspin, pe de alta. A dezlănțuit *Allegro* ce urma, în chip furtunos, cu intervenții de mare vigoare la mîna stîngă, pentru ca după aceea în *Andantino* să ne ofere un exemplu de tandrețe mozartiană. Dar impresia generală a rămas, așa cum a conceput lucrarea compozitorul, sumbră, în ciuda licăririlor aduse să lumineze întunecatul tablou. A fost o interpretare care fără să fi fost împinsă către acele străfunduri tragice, așa cum le-a gîndit fărăndoială Mozart, a avut totuși anumite atribute ale nobleței și ale forței. Apoi, a atacat, fără răgaz, *Sonata în do minor*, una din cele mai grăitoare lucrări pentru geniul mozartian. Eschenbach i-a dat o interpretare, putem spune beethoveniană — în concordanță cu spiritul acestei puternice capodopere care prefigurează în chip atît de pregnant arta Titanului, cu izbucniri viforoase de pasiune ardentă și de agitație, de neliniște, cu potoliri și replieri, ca acea reculegere de o dulce expresivitate din *Adagio* median. După *Fantezia în do major* „Călătorul” de Schubert, de o pianistică dintre cele mai dificile, în care am apreciat potențele tehnice și totodată memoria prodigioasă a lui Eschenbach, *Fantezie recreiată* cu acea atmosferă vieneză specifică, interpretul a desfășurat — dintr-o răsufare — cele 24 *Preludii* de Chopin...

Sînt de relevant viața și prospețimea infuzate primului și celui de al cincilea Preludiu, dramatismul cu care a redat pe al șaselea și al noulea, durerea exprimată în cel de al cincisprezecelea. Preludiul al 17-lea a fost ca o reverie autumnală iar al 20-lea ca un adevărat marș funebru. În al 23-lea am apreciat grația subtilă iar în ultimul, pasionantul, incandescentul tumult cu care Chopin a exprimat — așa cum au socotit unii comentatori — drama de odinioară, a poporului polonez. Aruncînd o privire de ansamblu asupra Preludiilor sîntem obligați să admitem totuși că am simțit necesitatea ca pianistul să fi creat mai multă atmosferă, să fi dublat interpretările unora din acestea cu inefabila poezie cu care le-a investit compozitorul și de care Eschenbach — în goana sa necurmată după realizarea strict pianistică — pe alocuri ne-a frustrat.

O seară mai tîrziu l-am urmărit interpretînd împreună cu Filarmonica sub bagheta lui Mircea Cristescu, *Concertul în re minor pentru pian și orchestră* de Brahms. Pianistul s-a distins cu deosebire în *Final*, unde elementele de virtuoziție s-au suprapus celor muzicale propriu zise. Cît privește efuziile lirice din partea mediană a Concertului, pe acestea aveam să le aflăm, ca o compensație — dacă putem spune așa — în suplimentele din Schubert, redată cu un sentiment intens.

Pianistul François-Joël Thiollier

A.R.I.A. s-a dovedit bine orientată invitîndu-l din nou pe tînarul pianist François-Joël Thiollier să concerteze la noi. Afirmăm din capul locului că este un artist pe care nu ne sfiim să-l așezăm printre marii pianiști ai lumii, laureat, de altfel, al celor mai im-